מתיקות
נשמת התורה
שנה ב'

מאמר חסידות בדרך תורת מרן רבינו הקדוש בעל הסולם זי"ע

פרשת וארא ה'תשע"ט

בענין ג' המדריגות: עיבור יניקה מוחין, שכנגדם ישנם ג' מדריגות בגלות ובגאולה

גלות ענינה העדר כח הדיבור

'וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי"ה וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי הוי"ה לא נודעתי להם'. וברש"י: לא נודעתי באמיתיות שלי. וכן ברש"י שהקב"ה דבר קשות עם משה רבינו שאמר להשי"ת 'למה הרעתה' הנה שלמות וגדלות האדם הוא כח הדיבור שבו, כמו שאמר התרגום 'ויהי האדם לנפש חיה'. ומתרגם ל'רוח ממללא', כי ע"י ה' מוצאות הפה שבהם קבועים כ"ב אותיות, האדם מעורר כל השפע מעולמות עליונים וממשיך שפע לכל הדומם צומח חי מדבר. וע"י גלות הדיבור, שענינו שאין האדם יכול לדבר ולהתפלל, ממילא לא מתעוררים הכ"ב אותיות לפעול פעולתם. יוצא איפה שכל העולמות העליונים שנבראו ע"י כ"ב האותיות הם הינם קבועים בתוך פיו של האדם, ועל ידו הם נפתחים להריק שפע. וכשהדיבור בגלות, ממילא כל העולמות הם גם כן בגלות. וגלות מצרים נקראת גם גלות הדעת. כי גלות הדעת וגלות הדיבור הם אותו דבר. כי בלי דעת א"א לדבר כלל, ולכן תינוק לא יודע לדבר כי אין לו דעת. והדעת הם התפשטות המוחין העליונים הרמוזים בשם י"ה, וכשא"א לדבר האדם נקרא אל"ם. ומבואר באריז"ל שאל"ם עם י"ה הוא שם אלה"ים. והינו ששם אלה"ים הוא תחילת הגילוי של כח הדיבור, ושעם ישראל היה במצרים בגלות לא היה גילוי אפי' של שם אלה"ים, אלא רק אל"ים שהוא גלות הדעת, ורק בתחילת תהליך הגאולה התגלה שם אלה"ים ואחמ"כ התגלה שם הוי"ה, שהוא שלמות הגאולה הדיבור.

בגלות ג' זמנים עיבור, יניקה, מוחין

ושם אלקים דומה לילד שכבר יודע לדבר, אבל הדיבור שלו הוא גיבובי מילים ודברים בלי שום טעם, משא"כ שם הוי"ה, הוא כבר המדריגה שאדם מדבר ומתפלל עם טעם. אבל הגלות זה דרגה שבכלל לא מדבר כלל, כנ"ל שהוא אל"ם. וג' הדרגות הללו, דרגה הראשונה של הגלות,- שאז אין דיבור כלל, והדרגה השניה - שכבר אפשר לדבר אבל בלי טעם, שהוא מרומז בשם אלקים. וכן דרגת הגאולה-, שאז כבר יש טעם בדיבור והוא כנגד שם הוי"ה, הם מקבילים לג' המצבים אצל האדם - זמן העיבור שלו, שאז הוא במצב שאינו יכול לדבר כלל, והב'- הוא זמן היניקה והנערות, שכבר מתחיל לדבר,אבל בלי טעם. והג'- הוא זמן הגדלות של האדם שאז כבר מדבר דיבוריו בטעם.

בגדלות עצמה ג' שלבים כנגד זמני הקטנות

והנה גם כן, כשאדם זוכה לגדלות שלו, שהדיבור יוצא כנכון, הנה גם בזה עצמו ישנן ג' מדריגות, שהן מקבילת לזמן של הקטנות. והיינו כמו שמבואר בזוה"ק, שישנם ג' סוגי אותיות – אותיות זעירות בינוניות וגדולות. שכשהאדם זוכה בגדלות, קודם כל מדבר בדרגת אותיות זעירות, וזה מקביל לזמן של העיבור, שאז היה אלם גמור. ועכשיו בגדלות שלו, המדריגה זו הראשונה שזוכה הנה היא מקבילה, כנגד הזמן של העיבור, ונק' אתוון זעירין. ואחמ"כ כשממשיך להשיג עוד מדריגה בגדלות אז זהו בחינת אותיות בינוניות, שזה מקביל בקטנות לזמן של שם אלקים, שאז דיבר דיבורים בלי טעם. וכן הלאה, זוכה לדרגת אותיות גדולות, שהוא השגה גדולה בגדלות ה'. והטעם שגם בגדלות ישנן ג' מדריגות, כנגד הקטנות כנ"ל, הוא כי כל מה שיש בקטנות צריך להופיע גם כן בגדלות. והקטנות היא ההכנה אל הגדלות. וכמו שבקטנות ממש יש את ג' השלבים – עיבור יניקה מוחין, לכן גם בדרגת המוחין עצמם יש את ג' סוגי הגדלות גם כן,

הגדלות מבררת שהמצבים הקשים היו לטובה

ובכל גדלות וגדלות שיוצאת בזמן הגדלות, מתברר שהקטנות היתה לטובה, לדוגמא – מתי שזוכה בזמן הגדלות לדרגה של אותיות בינוניות, שזה מקביל בקטנות לזמן שדיבר דיבורים בלא טעם שאז האיר שם אלקים, הנה ההשגה הזו מבררת לנו שהזמן ההוא שדיבר בלא טעם היה גם כן לטובה.

במתן תורה יצאו האותיות מהגלות ע"י שהשית גילה שהוא שוכן בהם

והתכלית של היציאה מהגלות היא קבלת התורה, שאז השי"ת גילה את מעלת האותיות ומעלת הדיבור. כמו שדרשו חז"ל על המלה אנכ"י, שהוא ר"ת א'נא נ'פשי כ'תבית י'הבית, שפירושו שהשי"ת גילה שהוא בעצמו מסתתר בתוך האותיות. וכן השי"ת אמר בדיבור הראשון 'אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים', שזהו המשך לענין של הר"ת של אנכ"י, כי ה' יתברך אומר – אכן עתה אני מגלה לכם את קדושת האותיות שאני שוכן בהם. והאותיות האלו הם היו עמכם בגלות. וזהו הדגש על 'אשר הוצאתיך מארץ מצרים', שבארץ מצרים עדיין לא השגתם לנכון את קדושת האותיות שאני שוכן בהם, וכן קדושת הדיבור ,ורק עתה אני מתחיל להראות לכם את הקדושה הזו.

בתחילת הגאולה השיגו ישראל את האותיות בבחי' צורתם וההגבלה שלהם שזו בחי' דין

ועפ"ז נבין את הפסוקים, כי הנה בתחילת פרשת שמות אז עם ישראל היה במצב של עובר, שאין לו פה כלל. ואז ע"י לידת משה כבר זכו לדרגת היניקה, שאז זוכים לשם אלה"ים, שזו הדרגה שמדברים, אבל בלי טעם עדיין. וזה הרמז שכתוב שם על 'ויאנחו בני ישראל מן העבודה 'וידע אלהים'. והיינו שהתגלתה הדרגה של היניקה, ששם י"ה מאיר באותיות אל"ם, שזה תחילת הגאולה, אבל עדיין מצב מסובך. כי עדיין אין את שלמות הדיבור. וזה הרמז גם כן שהתורה עוסקת בפ' שמות הרבה בענין יניקת משה, שלא רצה לינק מהמצריות. ומרים אמרה: אלך וקראתי לך מיניקת. ולשם מה התורה צריכה לכתוב ענין זה? אלא זהו רמז שעתה עם ישראל זכה לדרגת היניקה שכנגד שם אלקים, שאז כבר מתחילים לצאת מן הגלות. ועתה נשאר להשיג את שם הוי"ה, שהוא המוחין העליונים. והוא הטעם והמתיקות שמשיגים בדיבורים ובאותיות. כי זה שישנם אותיות ודיבורים זה לא מספיק, זהו רק דרגת השם אלקים. וכן על זה מורים עצם צורת האותיות, שהן בגבול ומדה שכל אות יש לה את הצורה שלה והצמצום שלה, שצמצום וגבול הוא בחינת דין שעליו רומז שם אלקים.

משה רבינו אמר 'למה הרעותה' כי עדיין לא השיג את שם הוי"ה שהוא השגת שלמות הדיבור

ועיקר הגאולה והחכמה הוא שיהיה אפשר לומר ולהשיג את הטעם שבכל דיבור. וכמו שבאמת עם ישראל זכה במתן תורה להשיג את האור שבאותיות, שכל דיבור ודיבור פרחה נשמתם מרוב תשוקה. וכשאדם זוכה לדרגה של המוחין הוא יוצא מהצמצום אל המרחב ונשמתו פורחת מרוב המתיקות של הדיבורים והאותיות. וכל הצמצום של האותיות נהפך למרחב גדול. ועל כן, בפרשה זו מתחיל הגילוי של דשם הוי"ה, שהוא דרגת המוחין. שזה מקביל לזמן שהאדם הוא כבר גדול ויכול לדבר דיבורי טעם. והפרשה מתחילה 'וידבר אלקי"ם' כי עם ישראל היה עד עכשיו בדרגת אלקים, שהוא דרגת זמן היניקה, שמדברים בלי טעם. שמסיבה זו ג"כ משה רבינו טען בסוף הפרשה הקודמת 'למה הרעותה לעם הזה'? שאלו הם דיבורים ששייכים לדרגת היניקה (ג"ר דרו"ח) שאז אדם עדיין לא משיג את שם הוי"ה, ולא משיג את ההשגחה, ולכן יכול לדבר דיבורים קשים, כי לא משיג את המציאות כנכון. ועתה אומר לו השי"ת 'ושמי הוי"ה לא נודעתי', שעדיין לא גיליתי את דרגת המוחין, שזה היציאה של האותיות לגמרי מן הגלות. ועכשיו הגילוי שלי היה רק בשם אל שד"י, שחז"ל דרשו: על שם שד"י 'שאמר לעולמו די', שרומז על צמצום, שזו הדרגה של העיבור והיניקה, שעדיין משיגים את כל המציאות כמצומצמת, ועתה מבשר השי"ת למשה רבינו שיתגלה שם הוי"ה ועי"ז יצאו עם ישראל מן הגלות.

האבות כנגד עיבור יניקה מוחין ומשה כנגד ג' הבחינות שבמוחין

ומשה הוא השלמות של האבות. כי האבות, אברהם יצחק ויעקב, הם כנגד עיבור יניקה ומוחין. ועל כן מאברהם ומיצחק יצא פגם, מאברהם ישמעאל, ומיצחק עשיו, כי הם כנגד העיבור והיניקה, שאז עדיין לא מאיר שם הוי"ה כלל. ויעקב כבר מרמז על המוחין. לכן ממנו לא יצא פסולת, אבל השלמות של המוחין, היינו הגילוי של הדרגות במוחין עצמם, כמו שביארנו לעיל, שהם מקבילים לזמן של הקטנות, זהו כנגד משה רבינו, שהוא משלים את האבות. והיינו שכנגד כל אחד מהאבות, מגלה משה רבינו דרגה אחרת של מוחין. שכנגד אברהם הוא מגלה אותיות זעירות, וכנגד יצחק הוא מגלה אותיות בינוניות, וכנגד יעקב מגלה אותיות גדולות. ועד שמשה רבינו בא הגילוי היה עדיין רק על ידי שם שד"י, שהוא רומז לצמצום כנ"ל.

ובזה תבין מדוע בשורת הגלות נתבשרה לאברהם אבינו דווקא, כי עיקר הגלות הוא הזמן של העיבור, שהוא כנגד אברהם אבינו, שאז זה נקרא אל"ם, שא"א לדבר שום דיבור. אבל דרגת שם אלקים, שהוא כנגד היניקה, שכבר יכול לדבר, רק בלי טעם, שהוא כנגד יצחק, זהו כבר תחילתו של גאולה. לכן הגלות נתבשרה דווקא לאברהם אבינו, שהיא בחינתו כנגד העיבור. (וכנגד זה בגדלות יש את דרגת אתוון זעירין, שכנגד ספי' המלכות. ובזה תבין מה שזכה אברהם לבת שהו"ס אתוון זעירין בגדלות שמקביל לזמן העיבור בקטנות). שבת שלום לכולם.

יש לי מושג
העלאת מ"ן

העלאת מ"ן מתוך הקליפות נעשית ע"י נשמות ורוחות ונפשות של התחתונים, שהם דרי בי"ע. כי אי אפשר לברר שום בירור אלא אם כן הוא במדרגה אחת המתיחסת עם אותם הבירורים. וכמו שאי אפשר לברר כלום ממעלה ממדרגתו, כן אי אפשר לברר כלום ממה שלמטה ממדרגתו.

(תלמוד עשר הספירות חלק ט)

לע"נ ר' בנימין בן ר' שלמה נלב"ע י"ב מרחשון ה'תשע"ז תנצב"ה. לע"נ איתי בן חיים הי"ד.
לקבלת העלון שלחו בקשה למייל d052769144@gmail.com